

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 1997-1998

18 maart 1998

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

– van de heren Jos Stassen en Johan Malcorps –

**betreffende de bouw van het Deurganckdok in de Waaslandhaven
en de gevolgen ervan voor de leefbaarheid van Doel**

VERSLAG

**namens de Commissie voor Ruimtelijke Ordening, Openbare Werken en Vervoer
uitgebracht door de heer Joachim Coens**

Samenstelling van de commissie :

Voorzitter : de heer Jaak Gabriels.

Vaste leden : de heren Joachim Coens, Carl Decaluwé, Paul Dumez, Leonard Quintelier, mevrouw Maria Tyberghien-Vandenbussche ;

de heren Ward Beysen, Jaak Gabriels, Patrick Lachaert ;

de heren Jacques Timmermans, Bruno Tobback, Robert Voorhamme ;

de heren Pieter Huybrechts, Jan Penris ;

de heer Herman Lauwers ;

de heer Ludo Sannen.

Plaatsvervangers :

de heren Georges Cardoen, Michel Doomst, Erik Matthijs, Mark Van der Poorten, Jef Van Looy ;

de heren Marc Cordeel, Jacques Devolder, Arnold Van Aperen ;

de heren Johnny Goos, René Swinnen, Steve Stevaert ;

mevrouw Marijke Dillen, de heer Frans Wymeersch ;

de heer Johan Sauwens ;

de heer Johan Malcorps.

Zie :

889 (1997- 1998):

– Nr. 1 : Voorstel van resolutie

– Nr. 2 : Amendement

INHOUD

	Blz.
I. Voorafgaande bespreking over het verloop van de beslissing over Doel	4
II. Toelichting door de heer Eddy Baldewijns, Vlaams minister van Openbare Werken, Vervoer en Ruimtelijke Ordening bij de beslissing van de Vlaamse regering over Doel	6
III. Toelichting door de heer Jos Stassen bij het voorstel van resolutie	7
IV. Vragenronde met antwoord van de heer Eddy Baldewijns, Vlaams minister van Openbare Werken, Vervoer en Ruimtelijke Ordening	8
V. Stemming over het voorstel van resolutie	11
Bijlage : overzichtskaart	14

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Ruimtelijke Ordening, Openbare Werken en Vervoer besprak op 21 januari 1998 het voorstel van resolutie betreffende de bouw van het Deurganckdok in de Waaslandhaven en de gevolgen ervan voor de leefbaarheid van Doel, ingediend door de heren Jos Stassen en Johan Malcorps.

Deze resolutie werd met een voorstel van spoedbehandeling bij de plenaire vergadering ingediend. Het voorstel tot spoedbehandeling werd in de plenaire vergadering van 14 januari 1998 niet aangenomen. Het voorstel van resolutie werd naar de commissie verwezen, met toepassing van de voorangsprocedure (zie *Hand.*, VI. P., 1997-98, 14 januari 1998, 29-30). Het voorstel werd, overeenkomstig de beslissing van de plenaire vergadering, als eerste punt op de agenda van de commissie geplaatst, zodat het de week erna in plenaire vergadering kon worden besproken. Op dinsdag 20 januari 1998, daags voor de commissievergadering, heeft de Vlaamse regering een beslissing genomen over de aanleg van een containerdok en over het dorp Doel. In deel I van dit verslag wordt het debat over het verloop van de beslissing in dit dossier, en meer bepaald de rol van het Vlaams Parlement hierbij, weergegeven.

Deel II van dit verslag is gewijd aan een toelichting door de heer Eddy Baldewijns, Vlaams minister van Openbare Werken, Vervoer en Ruimtelijke Ordening bij de beslissing van de Vlaamse regering. In deel III licht de heer Jos Stassen, mede-indiener van het voorstel van resolutie, deze resolutie toe. Deel IV geeft de vragenronde, met de antwoorden van de minister, weer. Tenslotte is in deel V de stemming over het voorstel van resolutie opgenomen.

I. Voorafgaande bespreking over het verloop van de beslissing over Doel

De heer Jaak Gabriels, commissievoorzitter, uit zijn ongenoegen over het verloop van de beslissing omtrent de aanleg van het Deurganckdok en het verdwijnen van Doel. Meer in detail brengt hij 3 grieven naar voor, die verband houden met de werking van de commissie en met het respect voor de democratische spelregels. Ten eerste laakt hij het feit dat een aantal leden van het Vlaams Parlement, op het ogenblik van een inhoudelijke discussie in de commissie, zich reeds in een geheim

akkoord over Doel geëngageerd hadden. Vervolgens lijkt het hem al evenzeer in tegenstrijd te zijn met de autonomie van het Vlaams Parlement dat dit akkoord wereldkundig werd gemaakt door een lid van de federale regering en een Europees parlements lid. Tenslotte wijst hij er op dat de plenaire vergadering ermee akkoord ging om het voorliggende voorstel van resolutie naar de commissie te verwijzen, en dat de regering gevraagd werd om ondertussen nog geen beslissing te nemen. Hij neemt er aanstoot aan dat het engagement van sommige leden op zijn minst dubbelzinnig was. De heer Jos De Meyer is eveneens gegriefd over de beslissingswijze, want de minister heeft het debat ontweken door een snelle beslissing.

De heer Jos Geysels verklaart dat hij noch de bevoegdheid van de regering aanvecht, noch er moeite mee heeft dat er snel beslist wordt. Tegen de onaanvaardbare werkwijze van de Vlaamse regering wil hij echter wel protesteren. Er was een consensus onder de voorzitter van het Vlaams Parlement, de fractievoorzitters en de commissievoorzitter om het voorstel van resolutie in de bevoegde commissie te bespreken, met agendering voor de plenaire vergadering van de week erna. Hiermee anticipeerde het Parlement op de beslissing van de regering, die kort erop zou volgen. De voorzitter van het Parlement heeft de regering gevraagd ondertussen nog geen beslissing te nemen. De heer Geysels benadrukt dat deze handelswijze niet als een vertragsmaneuver mocht beschouwd worden, maar wel de erkenning van de prerogatieven van het Parlement in zo'n belangrijk dossier inhoudt. Door daags voor de commissievergadering een beslissing te nemen, negeert de regering een unanieme beslissing van het Parlement. Bovendien countert de regering hierdoor het Parlement, dat bereid is zich in te schrijven in een snelle besluitvorming. De Agalev-fractie heeft hierop een brief aan de voorzitter geschreven, met de vraag om op de meest formele wijze tegen deze gang van zaken bij de Vlaamse regering te protesteren.

De heer Paul Dumez benadrukt dat al in juni 1997, door alle partijen, aan de Vlaamse regering is gevraagd om snel een beslissing te nemen, en om de beslissing over een dok te koppelen aan een beslissing over de leefbaarheid van Doel. Nog in december 1997 is er een inhoudelijk debat geweest in de commissie. Het is voor de spreker evident dat een beslissing over Doel niet mag afhangen van nieuwe vragen voor resoluties, waardoor vroegere debatten worden overgedaan. Hij beklemtoont dat er vanwege de Vlaamse regering geen verbintenis geweest is om een eventuele beslissing uit te stellen tot na het debat over de resolutie. De heer Paul

Dumez bedankt de regering voor de snelle beslissing. Het voorliggend voorstel van resolutie, zo concludeert hij, is erdoor zonder voorwerp geworden.

Op de opwerping van de heer Jaak Gabriels, dat er in de commissie geen debat ten gronde gevoerd is kunnen worden aangezien sommige deelnemers op dat ogenblik al een geheim akkoord ondertekend hadden, antwoordt de heer Dumez dat het niet onregelmatig is om als vertegenwoordiger van een streek een standpunt in te nemen. Dat standpunt was overigens niet geheim.

De heer Herman Lauwers begrijpt de verontwaardiging van een aantal Wase collega's, die bij de beslissing over Doel niet betrokken zijn geworden. Hij verwijt de Vlaamse regering vooral dat zij het Parlement te snel af is geweest : er was immers de toezegging om ondertussen geen beslissing te nemen. Op zijn minst kon men verwachten dat de bekendmaking van de beslissing in het Parlement zelf zou gebeurd zijn, eventueel naar aanleiding van de bespreking van de resolutie. Bovendien heeft men het Parlement niet de mogelijkheid gelaten om een zo breed mogelijke consensus rond dit thema uit te bouwen, omdat enkele leden met buiten-parlementairen hierover een akkoord hadden afgesloten.

Al deelt hij de bekommernis van de commissievoorzitter, toch wil de heer Ward Beysen waarschuwen voor achterhoedegevechten. Het is immers het volste recht van de regering te beslissen op het meest geschikte ogenblik. Hij stelt ook dat er reeds voor het kerstreces een grondig en constructief debat in de commissie is gevoerd, waar elke partij haar standpunt naar voren heeft gebracht en waardoor de minister zijn beslissing verder kon voorbereiden. Hij verbaast zich dan ook over de verontwaardiging van sommigen en over deze resolutie, die naar zijn mening al in de plenaire vergadering zonder voorwerp was. Het belang van dit debat ligt erin dat de leden van de meerderheidspartijen hun houding zullen moeten verduidelijken.

De heer Frans Wymeersch treedt de principiële opmerkingen van de commissievoorzitter bij. Eveneens kan hij akkoord gaan met de vaststelling van de heer Paul Dumez dat al bij een eerder debat alle fracties op een snelle en gekoppelde beslissing hebben aangedrongen. Hij hekelt echter de houding van de heer Dumez, die reeds het geheim akkoord over Doel - dat overigens nageenog overeenstemt met het advies van de afdeling Zeeschelde - had afgesloten op het ogenblik van

het debat in de commissie. Hierdoor erkent hij het Parlement niet als een volwaardige actor.

Mevrouw Maria Tyberghien-Vandenbussche ergert zich er aan dat zij de beslissing via de pers heeft moeten vernemen. Haar kennis van de regeringsbeslissing reikt niet verder dan de kranteninformatie, zodat zij aandringt dat de minister de inhoud van de beslissing zou meedelen. De heer Patrick Lachaert sluit zich hierbij aan.

De heer Carl Decaluwé betwist dat de regering het Parlement voor was. Hij stelt vast dat over Doel reeds verschillende keren gedebatteerd is geworden. Bovendien wijst hij er op dat zijn fractievoorzitter het eens was om deze resolutie voor de eerstvolgende commissievergadering te agenderen. De commissievoorzitter heeft nochtans geen initiatief genomen om, wegens de hoogdringendheid, de commissie reeds vorige week samen te roepen. De heer Jaak Gabriels brengt hiertegen in dat het tijdstip van behandeling in de plenaire vergadering was afgesproken.

De heer Joachim Coens wenst van de minister te vernemen in welke mate de regeringsbeslissing overeenstemt met de plannen die de gemeente Beveren eerder aan de commissieleden bezorgd heeft.

De minister repliceert dat hij niet tussenbeide is gekomen in de organisatie van de werkzaamheden van het parlement. Hij wijst er op dat de commissie van oordeel was dat er snel een beslissing van de regering moest komen, en nuanceert de stelling dat er geen inhoudelijk debat zou geweest zijn. Zo verwijst hij naar een beperkt debat tijdens het vragen-uurtje op 15 december 1995. Zo is er op 12 juni 1997 een belangrijk debat geweest in de commissie, waar onder meer het economische belang, het belang van de omliggende regio en het advies van de Vlaamse Havencommissie ter sprake kwam (zie *Gedr. St.*, VI. P., 1996-97, nr. 701 en 703). Tenslotte is er op 10 december 1997 in de commissie een gedachtewisseling geweest, op vraag van diverse fracties. De minister verklaart bij die gelegenheid niet alleen oor gehad te hebben voor de verschillende standpunten, maar ook zelf nog enkele elementen aan het debat toegevoegd te hebben. De minister benadrukt dat de verslagen van de verschillende discussies aan de nota voor de Vlaamse regering zijn toegevoegd, wat er op wijst dat hij de standpunten ernstig heeft genomen. De minister neemt tenslotte akte van de vraag van mevrouw Maria Tyberghien-Vandenbussche en stelt de nota met de beslissing van de Vlaamse regering ter beschikking van de commissieleden.

II. Toelichting door de heer Eddy Baldewijns, Vlaams minister van Openbare Werken, Vervoer en Ruimtelijke Ordening bij de beslissing van de Vlaamse regering over Doel

Mevrouw Nelly Maes dringt er op aan dat de minister een omstandige en gedetailleerde uitleg zou geven bij de beslissing. Zij stelt immers vast dat er een beslissing is genomen over de containerkaai, maar dat er een slechts principiële beslissing - die veel minder concreet is - genomen is over de begeleidingsmaatregelen. De heer Joachim Coens wil niet alleen de beslissing, maar ook de motivering van de beslissing en de toekomstperspectieven vernemen.

De minister wil vooraf opmerken dat hij graag bereid is om de regeringsbeslissing toe te lichten, al staat enkel een voorstel van resolutie op de agenda van de commissievergadering. Deze werkwijze lijkt hem een precedent te zijn, in die zin dat het resultaat gelijkenissen vertoont met een interpellatie, hoewel er geen verzoek tot interpellatie is ingediend. Wat de mededelingen van beslissingen van de regering betreft, stelt de minister dat deze na elke vergadering van de regering worden meegedeeld, zodat hij zich afvraagt welke beslissingen door de regering in de toekomst in het Parlement moeten meegedeeld worden. Hij doet een oproep aan de parlementsleden opdat het Parlement zich over deze werkwijze zou beraden.

De minister benadrukt eerst en vooral dat er een gelijktijdige beslissing genomen is over beide aspecten van dit dossier, dat omwille van het aanzienlijke ruimtebeslag, de belangrijke financiële gevolgen voor het Vlaamse Gewest en het grote aantal direct betrokkenen een uitzonderlijk project is.

Voor de uitbreiding van de havencapaciteit op de Linkeroever zijn er verschillende economische oorzaken. Op 3 jaar tijd is de containertrafik in de Antwerpse haven met 45 % toegenomen. Desondanks bedraagt het aandeel van deze trafik slechts 56 % van de totale general cargo-trafik. De havens uit de buurlanden, binnen de Le Havre-Hamburg-range, bereiken een containerisatiegraad tussen de 75 en 85 %. Internationale havenmiddens schatten de jaarlijkse groei op 6 à 7 %, zodat Antwerpen nog volop groeimogelijkheden heeft. Bovendien is de bestaande Europa-containerterminal nu al volzet, en zal de nieuwe Noordzeeterminal in 2000 volzet zijn. Zoals bekend genereert de Antwerpse haven tewerkstelling in heel Vlaanderen.

De regering heeft haar verantwoordelijkheid genomen, nadat er verschillende studies zijn uitgevoerd, onder andere over de precieze inplanting van het nieuwe dok. Hierbij zijn verschillende scenario's onderzocht en heeft men voor een inplanting ten zuiden van Doel geopteerd, vanuit onder meer een aantal vaststaande nautische, hydraulische en morfologische gegevens.

De beslissing van de Vlaamse regering houdt volgende elementen in.

Vooreerst stelt de regering vast dat een containerdok-West economisch verantwoord en dringend gewenst is. Men start met de voorbereiding van de werken voor de aanleg van het dok. Vanuit de bekommernis om de procedure voor de Ruimtelijke Ordening en de economische beoordeling gelijk te laten lopen, wordt de Vlaamse regering zelf belast met het uitreiken van de bouwvergunning. De baggerspecie uit het dok, zo'n 30 miljoen m³, wordt gebruikt om gefaseerd gebruiksklare industriegronden aan te leggen.

Om het Waasland blijvend te betrekken bij de uitbouw van de haven, is een aanpassing van de wet-Chabert vereist. De Maatschappij voor het Grond- en Industrialisatiebeleid van het Linkerschelde-oevergebied, het autonoom Havenbedrijf van Antwerpen, de gemeente Beveren en de administratie zullen een strategisch plan uittekenen dat een langetermijnvisie op de Linkeroever ontwikkelt. De Vlaamse regering heeft de contouren van dit plan vooropgesteld : ten eerste moet men uitgaan van de realisatie van het Deurganckdok, ten tweede moet het bestaande Doeldok optimaal ingeschakeld worden, ten derde moeten de industrialisatiegebieden MIDA 1 en MIDA 2 aangesneden worden, en tenslotte gaat men uit van de onleefbaarheid van Doel¹. Als andere uitgangspunten vermeldt de minister : de andere polderdorpen moeten beveiligd worden, het Baalhoekkanaal en het Kieldrechtdok worden geschrapt, en er zijn compensaties voor de landbouw en voor de reservatiezones van de Habitat- en Vogelrichtlijnen nodig. Dit strategisch plan moet klaar zijn tegen eind 1998. Naast het strategisch plan, zijn ook het structuurplan Linkeroever van het RSV, en het gewestplan Lokeren - Sint-Niklaas van belang. Een qua oppervlakte beperkte tussentijdse gewestplanwijziging kan nodig zijn voor de aanleg van het Deurganckdok.

1 MIDA : Maritime Industrial Development Area

De minister belicht vervolgens de beslissing over het dorp Doel. Hij stelt vast dat, los van enige politieke appreciatie, de bevolking van Doel af wou van de onzekerheid. De uiteindelijk door de regering gekozen optie is zinvol : wie kan immers de leefbaarheid van Doel op lange termijn waarborgen, wie kan verhinderen dat mensen niet geleidelijk de gemeente zouden verlaten ? De minister wijst er op dat Doel geleidelijk onleefbaar zal worden.

Om een degelijke oplossing uit te werken voor de uiteenlopende problemen die zullen rijzen, wordt een werkgroep onder voorzitterschap van de minister opgericht, met vertegenwoordigers van verschillende ministers, de intercommunale van het Land van Waas, de gemeente Beveren, Maatschappij voor het Grond- en Industrialisatiebeleid van het Linkerschelde-oevergebied, en wordt er een permanent secretariaat ingericht bij de maatschappij. Er wordt verder, in overleg met de gemeente Beveren, een bemiddelaar aangesteld. Buitenlandse precedënten hebben aangetoond dat een goede communicatie met de bevolking essentieel is.

Er wordt een alomvattend begeleidingsplan uitgewerkt, dat aan iedereen dezelfde kansen moet bieden. Het begeleidingsplan slaat niet alleen op de dorpskern van Doel, maar op alle huizen, ca. 366 met 893 inwoners, die binnen deze deelgemeente gelegen zijn.

Inzake onteigeningen zal rekening gehouden worden met de ontwaarding, en wordt de referentiedatum voor de start van het openbare debat over de toekomst van Doel gezet. Op vraag van mevrouw Nelly Maes, erkent de minister dat er op termijn een onteigeningsplan zal moeten opgemaakt worden, al hoeft dit zijns inziens niet noodzakelijk vanaf het eerste jaar te gebeuren. De Vlaamse regering heeft er uitdrukkelijk niet voor geopteerd om elke inwoner binnen het jaar weg te hebben. De minister deelt wel mee dat hij rekening moet houden met de wettelijke bepalingen. Als tweede luik van het begeleidingsplan, is de herhuisvesting opgenomen. Dit kan diverse vormen aannemen, zoals het aanbieden van kavels, huur- of koopwoningen, etc. waarbij ieder recht heeft op dezelfde begeleiding. Het derde aspect uit dit plan slaat op allerlei investeringen die de inwoners gedaan hebben, en die vaak met overheidssteun werden aangemoedigd. De minister verbindt er zich toe om, via een decretale ingreep, terugvorderingen wegens het niet-naleven van de reglementaire voorschriften, onmogelijk te maken. Tenslotte wijst hij op de bekommernis van de inwoners om de veiligheid en

bereikbaarheid van Doel gedurende de werken te garanderen.

Het prijskaartje van deze operatie is nog niet in detail te berekenen, maar de minister hoopt tegen eind juni hierop meer zicht te hebben. Wél is er het engagement van de Vlaamse regering om tijdig voldoende middelen ter beschikking te stellen. Aangezien het Vlaamse Gewest een belangrijke financiële inspanning levert, zal er ook een tussenkomst van andere partners, die uit de hele operatie voordeel puren, gevraagd worden. Deze kwestie zal door de werkgroep bestudeerd worden.

De minister hoopt met deze omstandige toelichting de opmerking, dat er slechts over één luik van de beslissing duidelijkheid bestond, gecounterd te hebben. Zowel voor het dok als voor het dorp moeten er uiteraard nog uitvoeringsmaatregelen genomen worden.

III. Toelichting door de heer Jos Stassen bij het voorstel van resolutie

De heer Jos Stassen verantwoordt het indienen van de resolutie. De reden is er niet in gelegen om voor de derde keer een debat te houden, de standpunten van de partijen zijn onderhand bekend.

Vooreerst stelt de heer Stassen vast dat de discussie over de noodzaak van een containerterminal verschoven is naar het thema van havenuitbreiding. Agalev kon zich, onder bepaalde voorwaarden, akkoord verklaren met een containerterminal. Zo kan een stuk van MIDA 1, bijvoorbeeld in de richting van het Verrebroekdok, aangelegd worden voor de valorisatie van het Doeldok. Alle studies wijzen er op dat Doel onleefbaar wordt, niet door het dok op zich, maar door de havenuitbreiding. De havenuitbreiding is echter niet ter sprake gekomen tijdens de vorige debatten, maar dook pas op bij het uitlekken van het geheim akkoord. De uitgetekende MIDA's 1 en 2 zijn niet nodig voor containeroverslag en distributie-activiteiten, maar zijn enkel zinvol voor een industriële ontwikkeling.

De verschuiving naar de havenuitbreiding is volgens de spreker noodzakelijk omdat het Vlaamse Gewest geen uitweg ziet voor de uitgegraven grond. Het aansnijden van de MIDA's 1 en 2 heeft niets te maken met een economische noodzaak : er liggen immers nog 700 ha. vrij voor petrochemie op de Linkeroever, en niemand kan voorspellen welke economische activiteiten zich nog kunnen ontwikkelen buiten het Doeldok. De heer Stassen bepleit

een andere oplossing voor dit probleem. Hij heeft berekend dat ongeveer 15 miljoen m³ grond op opgespoten terreinen binnen de huidige haven terecht kan. Verder kan er nog grond op andere niet-bebouwde terreinen gestort worden, en kan een deel gebruikt worden voor de inbuffering van de containerterminal en van het Doel- en Verrebroekdok. Als alternatieve oplossing schuift hij naar voor om het Doeldok, nu met een diepgang van 15 meter voor petrochemische tankers, op te hogen tot -9 meter. Volgens zijn berekeningen kan men hierdoor 10 miljoen m³ grond kwijt, en kunnen containerschepen aanmeren.

Er is nog een nieuw element in de discussie opgedoken, hoewel dit niet formeel in de huidige beslissing vervat is. Blijkbaar wil men de Waaslandhaven niet meer ontsluiten via een sluis in het Deurganckdok, maar het Doeldok valoriseren via een sluis net boven Doel. Zijn fractie heeft zich niet verzet tegen een getijdendok op voorwaarde dat men de lijn De Bondt niet aantastte. Door het getijdendok zou bovendien een andere oplossing voor de tweede sluis, bijvoorbeeld via het Baalhoekkanaal, niet meer mogelijk zijn. Dit komt nu in het gedrang.

De spreker merkt tot slot op dat het precies dankzij een parlementaire motie van juni 1997 is dat de regering de besluitvorming over beide aspecten van het dossier gekoppeld heeft.

IV. Vragenronde met antwoord van de heer Eddy Baldewijns, Vlaams minister van Openbare Werken, Vervoer en Ruimtelijke Ordening

De heer Jos Stassen vraagt zich af hoe de minister zijn terechte toezegging zal waarmaken dat de inwoners zich een gelijkwaardig pand in een vergelijkbare plattelandsgemeente kunnen aanschaffen. Hoe kan de minister vermijden dat mensen bij andere infrastructuurwerken dezelfde inspanningen verwachten? Hoe zal de Raad van State, uitgaand van het gelijkheidsprincipe, dit beoordelen?

De heer Jos De Meyer is tevreden met de uitgebreide toelichting door de minister, maar hij verklaart ten gronde ontgoocheld te zijn over de opoffering van Doel: volgens hem was een havendok op de Linkeroever verzoenbaar met het voortbestaan van Doel. Het sociaal begeleidingsplan, dat moet geconcretiseerd worden in overleg met de betrokkenen in de gemeente, is cruciaal. De tot nu toe bekende bedragen zijn ondermaats. Het strategisch plan en het structuurplan Linkeroever moe-

ten een buffering van de polderdorpen en de definitieve begrenzing van het havengebied inhouden. Verder wijst de spreker er op dat er weinig respectvol met de open ruimte is omgesprongen, en roept op om zuinig, efficiënt en gefaseerd met het ruimtebeslag om te springen. Tenslotte vraagt hij garanties voor een medebeheer van de gemeente Beveren en van het Waasland in het havenbeleid en eist hij dat de grondbalans uit het RSV zou gerespecteerd blijven, wat compensaties voor de verloren gegane landbouwgronden en zekerheid voor de huidige landbouwbedrijven vereist.

Hij betreurt de beslissing van de Vlaamse regering en stelt zijn houding afhankelijk van de verdere uitvoeringsmaatregelen.

Mevrouw Nelly Maes laakt het feit dat men bij het bestuderen van de diverse opties, niet vertrokken is van het uitgangspunt dat Doel verder moet bestaan, wat immers eind de jaren '70 beslist is. Nochtans kon blijkbaar aan een aantal andere gegevens niet getornd worden, onder meer de ligging van de rijksgrens. Zo zijn de B-varianten, waarbij de containerkade ten noorden van Doel zou aangelegd worden, niet ernstig bestudeerd omdat zij een discussie met Nederland vragen. Mevrouw Maes merkt ook op dat de gekozen A7-variant niet als het beste scenario naar voren komt, en zeker niet de enig mogelijke keuze was.

Volgens de minister wordt het tracé voor het Baalhoekkanaal geschrapt, terwijl in de studie te lezen valt dat "de realisatie van het Baalhoekkanaal in deze opties open gelaten wordt voor de volgende generatie en mede bepalend is voor de keuze van de in deze studie onderzochte varianten". Mevrouw Maes wil zekerheid van de minister dat de beslissing tot schrapping van het Baalhoekkanaal niet binnen 15 jaar wordt herroepen, zoals dat met het dorp Doel gebeurd is.

Wat de onteigeningen en schadevergoeding betreft, wil ze duidelijkheid of het om een onteigeningsplan voor de hele gemeente gaat, danwel onteigeningen op vraag van elke individuele bewoner. Zij waarschuwt in het laatste geval voor een politiek van twee maten en twee gewichten, zoals die eertijds werd toegepast bij de onteigening van poldergronden. Enkel degenen die de waarde van hun goed kunnen bewijzen, zullen hierdoor een vergoeding ontvangen waardoor zij elders een gelijkwaardig huis kunnen betrekken. In schril contrast hiermee staan huizen waarvan de waarde bijvoorbeeld slechts 100.000 frank bedraagt, maar waarvoor zelfs een vijfvoudige vergoeding niet toelaat om elders een huis te vinden. De spreker vraagt een

globaal onteigingsplan, maar dat plan moet tegelijk toelaten dat degenen, die elders geen gelijkwaardige woning vinden, in de gemeente kunnen blijven en financiële compensaties krijgen voor de ontwaarding van hun pand.

Tenslotte betreurt mevrouw Nelly Maes het verdwijnen van Doel, wat had kunnen vermeden worden indien een scenario was verkozen waar de kade verzoenbaar was met het dorp.

Aansluitend bij de opmerkingen van mevrouw Maes, vraagt de heer Marc Cordeel dat de minister een degelijke begeleiding en een verantwoorde vergoeding, op basis van de huidige verkoopwaarde in de omliggende dorpen, zou willen uitwerken. Hij wenst dat de nodige lessen worden getrokken uit de 20 jaar lange onzekerheid en dringt ook aan op zekerheid voor het voortbestaan van de andere polderdorpen. Tenslotte vestigt de spreker de aandacht van de minister op de noodzakelijke aansluitingswegen, en bestempelt de enige toegang tot de Waaslandhaven via de Kallosluis als een rattenval bij mogelijke ongevallen.

De heer Bruno Tobback, die namens de SP-fractie spreekt, verklaart dat niemand tijdens de debatten de noodzaak van het dok en van de havenuitbreiding betwist heeft. De spreker meent verder dat de gronden voor de industriële ontwikkeling zo efficiënt mogelijk moeten gebruikt worden, zeker bij operaties van deze omvang. Hij juicht de inhoud van de beslissing toe en verwijst naar het tekort aan gronden voor de watergebonden industrie, waardoor deze opportuniteit moet worden gebruikt. De spreker juicht eveneens de snelheid van beslissen toe, wat de inwoners van Doel ten goede komt. Nochtans is er op dit ogenblik nog geen volledige duidelijkheid: zo moeten de inwoners van Doel zo snel mogelijk uitsluitel hebben over de financiële consequenties, over de begeleiding, de onteigening en herhuisvesting en over de timing van het hele plan. Zoniet schendt men de gelijkheid en bevoordeelt men degenen die waardevol vastgoed bezitten.

De heer Frans Wymeersch is ontgoocheld over de slechte behandeling van het Waasland. De optie van de Vlaamse regering kan desondanks interessant zijn voor het Waasland, maar hangt af van de aanpassing van de wet-Chabert en van de aangroei van de werkgelegenheid. Hij waarschuwt in dit verband voor al te optimistische werkgelegenheidsscenario's. Hij treedt ook de opmerking van de heer Jos Stassen over het aansnijden van de MIDA's 1 en 2 bij: er ligt nog ca. 800 ha industriegrond braak, die voor industriële activiteit kon gebruikt

worden. Hij herinnert aan het uitgangspunt van het Vlaams Blok, waarbij de leefbaarheid van Doel primeert. De onteigeningsprocedure is een soort van onteigening op vraag van betrokkene, wat door de spreker als een "uitstervingsscenario" betiteld wordt, een scenario waar de commissie zich unaniem heeft tegen verzet. Hij stipt tenslotte aan dat het verwerven van een nieuwe eigendom duurder zal uitvallen, nog los van het menselijke aspect dat sowieso nooit door een vergoeding kan gedekt worden.

De heer Johan Malcorps beklemtoont dat Agalev voor een duurzame havenexpansie is, maar stelt vragen bij een verdere opoffering van polderdorpen. Hij verzet zich niet tegen een containerterminal, maar is de mening toegedaan dat er toch grenzen aan de economische groei en het ruimtebeslag gesteld moeten worden. Ruimtelijke garanties zijn overigens ook op de Rechteroever nodig. Volgens het Masterplan van de Antwerpse haven is, naast de huidige 5000 ha., nog bijkomend 100 ha. industrieterrein per jaar nodig. Dit betekent een uitbreiding van zowat 40 procent tegen het jaar 2010. Fundamenteel is dat de toekomstige havenontwikkeling met een steeds groter ruimtebeslag gepaard gaat. Voor de 7500 jobs op de Linkeroever, zijn er nu al 4 ha. per arbeidsplaats in de watergebonden industrie nodig. Vraag is hoe deze ruimte-opslorpende ontwikkeling vol te houden is. Datzelfde masterplan betwijfelt of het aansnijden voor de industriële ontwikkeling van MIDA 1 en 2 wel zo succesvol zal zijn als men nu laat uitschijnen. Het masterplan schuift daarnaast een analoge oplossing als deze van de heer Jos Stassen naar voor, namelijk een deel van het Doeldok op te vullen met specie uit de tweede en derde fase van het containerdok. Tenslotte leert dit plan dat er tegen 2015 een afname van 200 jobs in de havengebonden industrie zal zijn, zodat de spreker de toename van werkgelegenheid, die nu voorgespiegeld wordt, moet tegenspreken. Dit is verklaarbaar doordat de 'containerisatie' in wezen een proces van rationalisatie is en arbeid uitstoot.

De heer Joachim Coens is op zijn honger gebleven over de timing, over het lot van de privé investeringen, over de bereikbaarheid van Doel en over mogelijke overheidspremies. Hij spreekt het gangbare beeld tegen als zou Doel een dorp met een verouderde bevolking zijn. Ook wat de inschakeling van het Doeldok betreft, en de kwestie van een eventuele tweede toegang tot de Waaslandhaven, verwacht hij van de minister meer duidelijkheid: dit zou immers een licht kunnen werpen op de leefbaarheid van Doel. De garanties voor de bescherming van andere polderdorpen roepen vra-

gen op bij de spreker. De bestemming van de gronden die door de schrapping van het Baalhoekkanaal en het Kieldrechtdok onaangetast blijven, is nog een open vraag.

De heer Patrick Lachaert uit zijn bekommernis in verband met de onteigening. Hij wijst op het gevaar dat de kredieten opgebruikt zullen zijn vooraleer elke inwoner aan de beurt gekomen is, zodat er voor de laatsten enkel nog een gerechtelijke onteigening open staat. De onteigeningsvergoeding moet zijns inziens ook hoger liggen dan de louter venale waarde. De minister heeft de term “herlokalisatie” in de mond genomen. De spreker wijst er op dat hiervoor nog geen wettelijk instrumentarium bestaat en vraagt naar de reikwijdte van dit begrip : zal de minister woonzones via een gewestplanwijziging mogelijk maken ? Verder spreekt hij de vrees uit dat een aantal structuren, zoals de bemiddelaar en het secretariaat, de voorziene kredieten deels opsouperen in plaats dat deze ten goede komen aan de Doelenaars zelf. De rol van de provincie Oost-Vlaanderen, die in het kader van de structuurplanning nochtans niet onderschat mag worden, is niet ter sprake gekomen. Tenslotte klaagt hij de houding van de CVP aan, waar de tussenkomst van de heer Jos De Meyer van dubbelzinnigheid getuigt. De opstelling van de SP is duidelijker en rechtlijniger.

De heer Herman Lauwers erkent dat de genomen optie onverenigbaar is met het voortbestaan van Doel, zelfs niet door middel van een bufferzone. Een kade en een overslagmogelijkheid volstaan nu eenmaal niet om de investering te laten renderen. De heer Lauwers dringt ook aan op meer duidelijkheid, temeer men zijns inziens maar kan overgaan tot onteigening van het woongebied Doel nadat het gewestplan in de zin van een nieuwe bestemming is gewijzigd. Een onteigening is overigens, ook procedureel, te onderscheiden van herlokalisatie. Tenslotte ziet de spreker niet goed in waarom niet tegelijk een beslissing is gevallen over de tweede haventoeegang, via een sluis tussen het getijdedok en de Waaslandhaven. Dit vormt een bijkomend argument voor de ingreep en zo vermijdt men partiële beslissingen over de haveninfrastructuur, de kwaal van de zeventig jaren.

De heer Jan Penris getuigt dat de beslissing voor vreugde heeft gezorgd bij de Antwerpse havengemeenschap, al stipt hij drie dompers op de vreugde aan : (1) de regering is het parlement te vlug af geweest, (2) het verdwijnen van Doel is niet gevraagd door de Antwerpse haven en (3) er is geen tweede havenontsluiting voorzien, hoewel de autotrafiek en de trafiek op Scandinavië spectacu-

lairder gestegen zijn dan de containertrafiek. Het is precies deze trafiek die vooral in de Waaslandhaven behandeld wordt

De heer Paul Dumez stelt dat de regering in de gegeven omstandigheden de beste beslissing heeft genomen. Het algemeen belang, en niet enkel het Antwerpse of Wase belang, is met de beslissing gebaat. Waar in het verleden de beslissingen te weinig economisch onderbouwd waren, zijn de technische studies zodanig positief dat het onverantwoord zou zijn deze kans niet te grijpen. Inzake tewerkstellingseffecten zijn de prognoses minimalistisch, en bovendien bedraagt de return het vijfvoudige van de investering. De humane wijze van onteigening is een unicum, gezien het belang van de inwoners vooropgesteld wordt. De spreker is van oordeel dat een unieke kans zich aandient om via het Doeldok de mobiliteit over de binnenvaart te verhogen : dit sluit aan op een bekommernis die meermaals in de commissie aan de orde is gekomen. Hij besluit dat latere generaties de beleidsverantwoordelijken terecht verwijten hadden toegestuurd indien ze nu deze beslissing niet hadden genomen.

De heer Ward Beysen stelt dat de VLD bereid is de meerderheid bij deze resolutie ter hulp te snellen, ondanks de bedenkingen van de heer Jos De Meyer. De regering heeft een goede beslissing genomen, zo benadrukt de spreker, die zo snel mogelijk volledig moet uitgevoerd worden. Antwerpen kan zich opnieuw als groeipool profileren, om zo de mogelijkheden van de Watervedragten ten volle te benutten. De heer Beysen verklaart hic et nunc geen voorstander te zijn om het Baalhoekkanaal en het Kieldrechtdok te schrappen. Hij dringt er ook op aan dat de bemiddelaar over de noodzakelijke deskundigheid en onafhankelijkheid zou beschikken. Hij roept zijn collega's op om geen opbodpolitiek inzake de onteigeningsvergoedingen te volgen. De VLD zal het Agalev-voorstel niet steunen : Agalev wil het Doeldok immers tot een vijver ombouwen. Sterker is dat Agalev het Masterplan voor de Antwerpse haven mee heeft goedgekeurd. De ruimte moet zo veel als mogelijk beschermd worden, maar Vlaanderen bestaat nog voor 2/3 uit onbebouwde oppervlakte. De VLD heeft tenslotte over dit dossier één standpunt ingenomen, wat duidelijk van het Vlaams Blok verschilt waar de volksvertegenwoordigers van de Linkeroever de beslissing betreuren, terwijl de Antwerpse afgevaardigde deze toejuicht.

De minister stelt vast dat er unanimititeit bestaat over de economische noodzaak om een dok aan te leggen. De economische betekenis van de havens

mag duidelijk niet onderschat worden. De minister brengt tegen de opmerking van de heer Johan Malcorps over de havenexpansie in dat het moed vergt van de beleidsverantwoordelijken om niet van theoretische schema's te vertrekken. Zij moeten immers de reële situatie onder ogen zien, waar de duurzaamheid vandaag niet kan gegarandeerd worden. Anderzijds is hij het ermee eens dat men ook de havenbestuurders moet aanzetten om niet ongebreideld uit te breiden en om zorgvuldig met de ruimte om te springen.

Wat het item van de verschillende varianten betreft, zoals aangebracht door mevrouw Nelly Maes, betoogt de minister dat in de startnota niet alles uitgediept is geworden en er dus verdere studie nodig was. Onder de diverse onderzochte B-varianten is er geen enkele die beter is dan het gekozen scenario. Voor het Baalhoekkanaal bevestigt de minister dat er nu een beslissing gevallen, die enkel nog vertaald worden in het strategisch plan, het structuurplan en het gewestplan. In alle geval is het de bedoeling dat de grenzen hiermee definitief worden vastgelegd. De nieuwe bestemming van Doel, zo stelt de minister ter attentie van de heer Herman Lauwers, zal op het gewestplan moeten ingekleurd worden, na de opmaak van het strategisch plan en het structuurplan.

Inzake de berging van de specie verduidelijkt de minister ter attentie van de heer Jos Stassen dat voor elk terrein de capaciteit onderzocht is. Deze problematiek is mede-bepalend geweest voor de genomen optie. Een ophoging rond Kallo of Kieldrecht had hetzelfde verstikkend effect gehad.

Voor de afwikkeling van de verkeersstromen, zal men de toegang tot het Doeldok moeten optimaliseren door de zuidkant van dit dok opnieuw in te richten als afvoeroute voor de containertrafiek. De noorderkant blijft toegankelijk voor diepwatervaart. De weginfrastructuur zal moeten verbeterd worden om de Liefkenshoektunnel meer in te schakelen, wat uiteraard gevolgen op de mobiliteitsproblematiek in Antwerpen heeft. Zich nu al over een tweede sluis uitspreken, vindt de minister voorbarig; dit zal moeten blijken uit de behoeften. Dat er in de voorstudies sprake was van een tweede ontsluiting, impliceert niet dat men hierover een beslissing heeft genomen.

De minister onderstreept dat beide luiken van het dossier gelijktijdig worden uitgevoerd. De minister voegt er aan toe dat de beleidsmakers hun verantwoordelijkheid niet hadden opgenomen indien zij geen duidelijke beslissing over Doel hadden genomen. De term "uitstervingsscenario", zoals de heer

Frans Wymeersch die hanteert, ware pas adequaat geweest indien men de leefbaarheid van Doel had vooropgesteld. De bevolking was dan geleidelijk uit eigen beweging vertrokken.

Ter attentie van de heer Beysen die op snelheid aandringt, bepleit de minister dat er tijd moet uitgetrokken worden voor het onderzoek ter plaatse. De gemengde werkgroep zal zo snel mogelijk opgestart worden.

Het begeleidingsplan zal een duidelijk onderscheid maken tussen de onteigening en de herlocalisatie. Wat dit laatste betreft, zal de minister verschillende woonvormen en doelgroepen onderscheiden. Voor de timing rekent de minister er op dat tot en met het jaar 2000 er geen hoogdringendheid zal zijn om te vertrekken, omdat er dan enkel infrastructuurwerken zullen uitgevoerd worden. In een aansluitende fase zal men geneigd zijn vrijwillig te vertrekken. Bij de finalisatie van het project zal de toestand echter zo onleefbaar zijn, dat men zal moeten vertrekken. De gemengde werkgroep heeft, zo verduidelijkt de minister naar aanleiding van de vraag van de heer Joachim Coens over het lot van de private investeringen, de bevoegdheid om de handelswaarde van de te onteigenen handelszaken vast te stellen, vanuit het principe van gelijkwaardige kansen. De Vlaamse regering zal het profiel van de bemiddelaar bepalen, met als aandachtspunten de deskundigheid en aanspreekbaarheid. De minister houdt rekening met de opmerkingen van de heer Patrick Lachaert over de procedure van de onteigening en herlocalisatie. Ook al moeten sommige onderdelen ervan bij decreet geregeld worden, toch moesten bij de regeringsbeslissing sommige principes duidelijk bepaald worden.

Wat de rol van de provincie Oost-Vlaanderen tot slot betreft, stelt de minister dat de provincie zal betrokken worden bij het structuur- en gewestplan. Voor de invulling van de havenrol heeft Oost-Vlaanderen geen vooraanstaande rol gespeeld, vandaar dat de minister de provincie dan ook niet vernoemd heeft.

V. Stemming

De heren Jos Stassen en Johan Malcorps dienen een amendement in op hun voorstel van resolutie, dat ertoe strekt om een passus toe te voegen, waarin het Vlaams Parlement de beslissing van de Vlaamse regering om het voortbestaan van het dorp Doel niet langer te vrijwaren, betreurt.

De heer Jan Penris verklaart dat, indien hij het voorstel van resolutie steunt, dit moet begrepen worden in de variant zoals voorgesteld door de gemeente Beveren, waar de 1250 meter afstand tussen het containerdok en het dorp Doel niet aangehouden wordt voor de noordelijke spie in het eerste gedeelte van de containerhaven.

Het amendement wordt met 11 stemmen tegen 3 verworpen, bij 1 onthouding.

Het niet-geamendeerde voorstel van resolutie wordt met 11 stemmen tegen 1 verworpen, bij 3 onthoudingen.

De verslaggever,

De voorzitter,

Joachim COENS

Jaak GABRIELS

BIJLAGE

